

N:o 109.

Af Herr **E. Leijer:** *Angående tillägg till §§ 49 och 50 i Förordningen om villkoren för försäljning af brännvin den 18 September 1874.*

Uti Kongl. Maj:ts nådiga Förordning angående villkoren för försäljning af brännvin m. m. af den 18 September 1874 stadgas förhöjda straffbestämmelser — ända till fängelse — för förnyelser af förbrytelse mot densamma; men dessa på goda grunder stödda föreskrifter motverkas och stundom till och med tillintetgöras af § 49, som stadgar — likaledes på goda grunder — att »den, som under tid, då han för förbrytelse mot förordningen är under tilltal ställd, samma förbrytelse fortsätter, skall, när han härtill lagligen förvunnen varder, för hvarje gång stämning derföre utfärdats och delgifvits, fällas till de böter eller det fängelsestraff, som för sådana förbrytelser stadgade äro»; och som af domstolarne måste tolkas, jemlikt 4 kap. 11 § Strafflagen, så, att först då någon, efter att hafva till fullo undergått det för förra brottet ådömda straff, fortsätter eller förnyar förbrytelse, anses, om han fälles, såsom »för andra gången dermed beträdd».

Häraf följer att, om än brottet är aldrig så påtagligt och fullständigt bevisadt, vädjas ändock nästan alltid till högre rätt, blott för att vinna tid; vidare att, om någon efter åtskilliga års processande ändtligen för andra eller tredje resan bötfälles och nu riskerar fängelsestraff eller höga böter eller ock blifvit beröfvad rättigheter o. s. v., han då skaffar sig en så kallad »bulvan», som antingen »står för» rättigheterna eller för förbrytelserna, och att således sällan, om någonsin, fängelsestraff kommer i fråga för dylika förbrytelser och att äfven högst sällan någon, som gjort lönkrögeri till sitt yrke, dermed i verkligheten upphör.

Men ej nog med att de höjda straffbestämmelserna för upprepade förbrytelser härigenom nästan förlora sin betydelse och sjelfva lönkrogarne deremot blifva mera seglifvade eller rent af omöjliga att utrota; genom denna paragrafs ofullständighet hafva lönkrögare och andra förbrytare mot förordningen, åtminstone de som ej låta genera sig af samvete och blygsel, fått, att jag så må säga, ett särskildt premium för sin rörelse, derigenom att de undgå betala den vida drygare skatten och slippa med förhållningsvis ringa böter.

Om t. ex. i en stad, der all bränvinshandel öfvertagits af ett bolag, en person, som förut innehaft minuthandels- eller utskänkningsrätt och därför betalt ett eller annat tusen kronor i skatt, har mod att fortfarande hålla öppen bod och till och med sälja bränvin i mindre kvantiteter än förut, hvarpå exempel ej saknas, och om, hvarpå ej heller saknas exempel, polisen i staden ej skulle vara fallen för att bråka med kinkigare lagöfverträdelser, och om, såsom väl på de flesta ställen är fallet, kunderna på dylika lönkrogar ej heller äro fallne för att uppträda såsom vittnen och sålunda biträda dem, som kunna och vilja fullgöra sin skyldighet att öfvervaka bränvinsförordningens efterlefnad, men som icke vilja och ofta ej kunna riskera att för bristande bevisning bli ålagda dryga ersättningar och utgifter, så följer deraf såsom gifvet, att högst få, om något, åtal mot honom kommer till stånd årligen och att att han, då tiotal af åtal årligen ej gernå under sådana förhållanden kommer i fråga, kan hoppas på ett betydligt sådant premium årligen under de år, som åtgå innan Högsta Domstolen hunnit fälla honom för första resan, och på ett ej mindre under de år, som sedan åtgå innan han blir fälld för andra resan, hvarefter han kan skaffa sig en »bulvan» och börja samma historia om igen — nu såsom förlagsman.

Det ligger tydligen stor vikt på, att dels icke syftet med förordningen förfelas genom att dess särskilda föreskrifter göra andra illusoriska, dels att icke förordningen ger anledning till ökade lagöfverträdelser och ökad demoralisation, och detta anser jag kunna förekommas genom ett par små tillägg till två paragrafer.

Dessa tillägg, som jag ärnar föreslå, äro visserligen undantag från vanlig rättegångsordning, men de kunna ej anses såsom moraliskt orätta eller i något fall kränkande någons rätt, hvaremot nyss åberopade förhållanden kunna kränka mångas, om ej hela samhällets rätt, och då hela bränsvinsförordningen är en undantagslagstiftning, vågar jag föreslå:

att Riksdagen beslutar följande tillägg till § 49 i nämnda Förordning af den 18 September 1874:

»Varder han förvunnen, att hafva sådan förbrytelse
»fortsatt eller förnyat, sedan han i underrätt redan en
»gång fälld blifvit, dömes, såsom för andra gången
»dermed beträdd; var han fälld såsom för andra gån-
»gen dermed beträdd, dömes såsom för 3:dje gången
»beträdd o. s. v.»

Och då det visat sig, att en destillator eller bränvinshandlare kan undandraga sig allt straff, men ändock tillgodogöra sig ofvannämnda premium, genom att låta en annan person, t. ex. en utfattig piga, på eget ansvar förestå rörelsen, föreslår jag:

att Riksdagen äfven beslutar följande tillägg till § 50 samma Förordning:

»Samma ansvar gälle ock förlagsman eller den som
»eljest har direkt fördel af rörelsen, ifall den som för-
»brytelsen begått ej förmår böta eller eljest ej åtkom-
»lig är.»

Stockholm den 28 Januari 1875.

Ernst Leijer.